

İSTANBUL'UN GERÇEK

SAHİPLERİNE ÖVGÜ

CEYDA TORUN'UN İLK UZUN METRAJ BELGESELİ 'KEDİ', İSTANBUL'UN FARKLI SEMTLERİNDE YAŞAYAN YEDİ SOKAK KEDİSİNİN HAYATINI VE BERABER YAŞADIKLARI İNSANLAR ÜZERİNDEN ŞEHRİN YÜZYILLARDIR YAŞADIĞI DEĞİŞİMLERİ ANLATIYOR. İLK OLARAK ABD'DE VİZYONA GİREN VE ELEŞTİRMENLERİ KENDİNE ÂŞIK EDEN FİLM, İSTANBUL'U ÇOK DAHA FARKLI BİR GÖZLE GÖRMEMİZİ SAĞLIYOR. TORUN'LA İSTANBUL'UN TARİHİNE SESSİZCE TANIKLIK EDEN SOKAK KEDİLERİNİ VE KEDİ RÖNESANSINI KONUŞTUK. **RÖPORTAJ: ZEYNEP NAZ İNANSAL**

Kedi, sinemada hayvanlarla ve çocuklarla çalışılmaz kuralını cesurca yıkıyor. Bu kadar riskli bir belgeselin fikir aşaması nasıl gelişti?

Doğru, ama İstanbul'un kedileri bambaşka! İnsanlara çok alışık oldukları için genelde çok rahatlardı. Bizi ve kameralarımızı gördüklerinde kaçmadılar. Bir anlamda bize çekim izni veriyorlardı. Açıkçası kediler, kameraların lensini büyük bir göz olarak görüp, seyredilmekten çok hoşlandılar ve sanki filme alındıklarını biliyormuş gibi bazen poz verdiler ya da bazı hareketleri tekrar tekrar yaptılar. Mesela filmin sonunda, Galata'da bir binanın terasında gün batımına karşı yürüyen kedi, sanki profesyonel bir oyuncuymuş gibi nerede duracağını çok iyi biliyordu! Kedilerin hikâyelerini araştırırken tanıştığımız, konuştuğumuz İstanbulluların aslında belgeselin önemli bir parçası olmaları gerektiğini hissettik. Araştırma ve çekimler sırasında profesörler ve sanatçılarla da oturup konuştum; hem kedileri, hem insanlığı, hem de İstanbul'u. O konuşmalar sonucunda çektiğimiz yedi kedinin hikâyelerini nasıl sıralayacağımı, nasıl bir duygu yakalamamız gerektiğini tasarladım. **Destek almakta zorlandınız mı?**

Projeye ilk başladığımızda tam olarak nasıl bir film olacağını bilmiyorduk. Çekimlerden

bir sene evvel, 2013'ün yazında araştırma çekimi yaptık ve sonra bu video internette teaser'ımız olarak gezdi. BBC ya da 'March of the Penguins' tarzında bir film çekemeyeceğimizi hemen anladık. O kadar büyük bir bütçemiz olamayacaktı. Filmin finansına gelince 'kedi videosu' konsepti çok yardımcı oldu. On sene evvel bu film için maddi destek bulamazdık! İnternet sayesinde kedi rönesansı yaşadığımız için kedilerin ne kadar sevildiğini ve ne kadar izlenmek istenildiğini örnek verebildik yatırımcılarımıza. Filmimizi seyircilere festivallerde ulaştırana kadar aslında çok çektik, bir sürü film festivali bizi geri çevirdi, filmin politik veya aktivist ruhlu olmaması festivallerin ve çoğu satış şirketinin ilgisini çekmemesine sebep oldu. Filmimizi ilk kez 16 İstanbul kapsamında gösterdik. Dolup taşan dört gösterim yapıldı, ama filmimizin Amerika'daki festivallerde, özellikle Seattle Film Festivali'nde gördüğü talep, ABD ve Kanada'da dağıtımına çıkmasına sebep oldu. Şimdi de büyük bir hızla filmimizin dünyanın her yerinde gösterime girebilmesi için çabalarımıza devam ediyoruz. Türkiye'de Bir Film sayesinde sinemalara gelebilmek bizi çok mutlu ediyor.

Kedi'nin çocukluğunuzda arkadaşınız olan sokak kedilerine bir teşekkür niteliğinde olduğunu söylüyorsunuz...

Evet, gerçekten de öyle. Çocukluğumun en değerli hatıraları sokak kedilerini içerir. Altı yaşımdayken ismini Boncuk koyduğum bir sokak kedim. Caddebostan'da oturduğumuz apartmanın arka bahçesinde bir sürü yavru doğurdu. Doğdukları günden, yuvadan ayrılana kadar hepsine baktım. Aralarında hasta olanlar oldu, ölü doğanlar oldu, arabaların ezdiği, büyük kedilerin boğduğu oldu. Erkek olanlar belli yaşta kendi yollarına gittiler, kızlar uzun süreler o bahçede kalmaya devam etti. Bir tanesi beni saatlerce paspasımızda yatarak beklerdi. Onların hayatlarıyla iç içe olmamın bende etkisi çok büyük.

"İnternet sayesinde kedi rönesansı yaşadığımız için kedilerin ne kadar sevildiğini ve ne kadar izlenmek istenildiğini örnek verebildik yatırımcılarımıza."

Filmin başrolündeki kedileri nasıl buldunuz? Kriterleriniz nelerdi? Size ve kameraya alışmaları kolay oldu mu?

Filmin çekiminden üç ay evvel, yerel araştırmacı arkadaşlarımızla yaklaşık 35 kedinin izini bulduk. Biraz da şans eseri oldu. Çekimler süresince o 35 kedi 19'a indi çünkü kediler her zaman çekime gelmediler. Montajda da bu 19 kedi hikâyesi filmde gördüğünüz yedi, kapsamlı, tek başına durabilen hikâyeye indi.

Filmdeki insanlar, kedilere olan duygularını birçok yerde görmediğimiz bir gerçeklikte ve samimiyette ifade ediyorlar...

Kedi sevgisi üzerine konuşmaya başladığımız için, muhabbetler çok doğal bir şekilde gelişti. Kedilerle vakit geçiren insanların felsefeleri ve dünyaya bakış açıları da gerçekten çok derin. Görüntü yönetmenim Charlie'nin Türkçesi yeterli olmadığı için araştırma sürecinde konuştuğumuz İstanbulluların söylediklerini ben ona simultane çeviri yapıyordum ve her seferinde Charlie konuştuğumuz insanların ne kadar felsefi ve derin düşündüğüne şaşıırıyordu. Gerçekten de öyle, insanlarımız şiirsel düşünen insanlar. Belki de kedi sevenler romantik ve felsefik düşünmeye daha yatkın oluyorlar. Elbette hepimiz hayatımızdaki kedilerin özelliklerini kendi bildiğimiz karakterlerden esinlenerek oluşturuyoruz. Bu yüzden kedileri konuşurken aslında kendimiz hakkında konuşuyoruz ve bu birbirimizi daha iyi tanımamıza yardımcı olabiliyor. Bu film sayesinde başka hiçbir ortamda bu kadar derinden tanıma şansım olmayacak ve sayesinde çok saygı duyduğum insanlarla tanışma şansım oldu.

Elinizde çok fazla kedi görüntüsü olduğunu tahmin ediyorum. Kurgu sürecinizden ve filmin dışında kalanlardan bahsedebilir misiniz?

2013'deki ön hazırlık süresinden sonra 2014'ün başlarında üç ay araştırma yaptık, sonra iki buçuk ay her gün, uyanık olduğumuz her saat çekim yaptık. Montaja yüz seksen saatlik bir görüntüyle

oturduk, 12 aya yakın montaj ve post sürecinden sonra festivallere yollamaya başladık. Filmin dışında kalan hikâyeler ve anlar çok oldu, üzülmek kesmek zorunda kaldık ama DVD ve Bluray ekstralarında yer bulduklarına çok seviniyorum.

Kedi yurtdışında çok başarılı bir gişe serüveni geçirdi ve eleştirmenlerden tam not aldı. Siz bu uluslararası başarıyı nasıl yorumluyorsunuz?

Sizi şaşırtan tepkiler aldınız mı?

Birçok film gibi, bizim filmimizin de seyircilere ulaşması uzun ve yorucu bir yoldu. Seyircilerden aldığımız tepki çok mutlu ediyor bizi, İstanbul'a gelmek isteyenler çok, kendi kedilerini bu film sayesinde farklı bir gözle görenler ve kedilerle olan ilişkimizin ne kadar farklı olabileceğini öğrenenler çok. Eleştirmenlerin de bu kadar beğenmesi bizim için çok büyük bir gurur, elbette çoğu kedi severi de unutmuyoruz.

Gelecekteki projeleriniz neler? Belgesel türünde devam etmeyi planlıyor musunuz?

En yakın planda bir kurgu, bir belgesel daha var. Kedi gibi dünyanın diğer şehirlerinde başka hayvanlar aracılığıyla o şehri ve insanlarını tanıtan projeler planlıyoruz. Belgesel çekmenin getirdiği özgürlük gerçekten çok güzel ama kurmacayla işlemek istediğim konular da var, bu işlerde biraz da şans ve zamanlamaya yer vermek gerekiyor sanırım, bunu Kedi sayesinde öğrendim.

KEDİ, BASKA SİNEMA KAPSAMINDA 9 HAZİRAN'DA SİNEMALARDA.